

STUDIJŲ DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
Teorinė mechanika	

Dėstytojas (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis: dr. Andrius Gelžinis	Fizikos fakultetas, Cheminės fizikos institutas
Kitas (-i): doc. dr. Juozas Bučinskas	

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) tipas
Pirmoji	privalomasis

Igyvendinimo forma	Vykdymo laikotarpis	Vykdymo kalba (-os)
Auditorinė	4 semestras (pavasario)	lietuvių

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: Aukštoji matematika, Matematinės fizikos lygtys, Mechanika	Gretutiniai reikalavimai (jei yra):

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	140	64	76

Dalyko (modulio) tikslas: studijų programos ugdomos kompetencijos		
Susipažinti su teorinės mechanikos mokslo sąvokomis ir pagrindiniais rezultatais. Susipažinti su fizikinių reiškinių aprašymo matematinėmis lygtimis ypatumais. Ugdyti gebėjimus laisvai operuoti teorinėje mechanikoje reikalingais matematinės fizikos metodais ir žiniomis.		
Dalyko (modulio) studijų siekiniai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
Žinos teorinės mechanikos mokslo sąvokas, sprendžiamus uždavinius ir pagrindinius rezultatus.	Paskaitos, probleminis dėstymas, demonstravimas	Egzaminas
Mokės nagrinėti teorinės mechanikos uždavinius ir pasirinkti tinkamus matematinis metodus jiems spręsti. Gebės išspręsti tipinius dalelių ir dalelių sistemų dinamikos uždavinius.	Probleminis dėstymas, pavyzdžių sprendimas ir nagrinėjimas (lygčių išvedimas, matematinių metodų analizė).	Kontroliniai darbai

Temos	Kontaktinio darbo valandos							Savarankiškų studijų laikas ir užduotys		
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai darbai	Praktika	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Užduotys	
1. Įvadas. Teorinės mechanikos mokslo objektas, pagrindinės sąvokos ir apibrėžimai.	1						1	1	Dalykinės literatūros studijavimas	
2. Matematiniai metodai teorinėje mechanikoje.	3			2			5	2	Dalykinės literatūros	

Vektoriai, koordinačių sistemos. Gradiento operatorius. Diferencialinės lygtys.								studijavimas
3. Niutono dėsniai ir jų taikymas. Tvermės dėsniai. Vienmačiai svyravimai.	2		6			8	4	Dalykinės literatūros studijavimas
4. Kontrolinis darbas Nr. 1.			2			2	5	Pasiruošimas kontroliniui
5. Judėjimas centrinės jėgos lauke. Efektinė potencinė energija, jos analizė. Keplerio dėsniai.	2		4			6	4	Dalykinės literatūros studijavimas
6. Dviejų kūnų uždavinys.	1					1	1	Dalykinės literatūros studijavimas
7. Daugelio dalelių sistemos. Masės centro koordinačių sistema. Daugelio dalelių sistemos tvermės dėsniai.	1		2			3	2	Dalykinės literatūros studijavimas
8. Sklaida. Diferencialinis ir pilnasis sklaidos skerspjūviai. Rezerfordo sklaida.	2		2			4	4	Dalykinės literatūros studijavimas
9. Kontrolinis darbas Nr. 2.			2			2	5	Pasiruošimas kontroliniui
10. I-os rūšies Lagranžo lygtys. Ryšiai. Ryšių reakcijos jėgos. Virtualaus darbo principas.	2		4			6	4	Dalykinės literatūros studijavimas
11. Lagranžo funkcija ir II-os rūšies Lagranžo lygtys. D'Alambero principas. Apibendrintos koordinatės. Apibendrintas potencialas. Hamiltono (arba mažiausio veikimo) principas.	4		4			8	5	Dalykinės literatūros studijavimas
12. Kontrolinis darbas Nr. 3.			2			2	5	Pasiruošimas kontroliniui
13. Maži svyravimai.	2		4			6	4	Dalykinės literatūros studijavimas
14. Hamiltono funkcija ir Hamiltono lygtys. Puasono skliaustai. Kanoninės transformacijos.	4		4			8	5	Dalykinės literatūros studijavimas
15. Kontrolinis darbas Nr. 4.			2			2	5	Pasiruošimas kontroliniui
16. Pasiruošimas egzaminui.							20	Pasiruošimas egzaminui
Iš viso	24		40			64	76	

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Kontroliniai darbai	40	Keturi kartus semestro eigoje	Numatomi keturi kontroliniai darbai, kuriuose vertinami atsakymai į klausimus raštu. Kiekvienas kontrolinis vertinamas 1 balu.
Egzaminas	60	Egzaminų laikotarpio metu	Atsakymai į klausimus raštu.

Autorius	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidimo vieta ir leidykla ar internetinė nuoroda
Privaloma literatūra				
A. Gelžinis, J. Bučinskas, J. Šulskus	2018	Teorinės mechanikos paskaitų konspektas		Pasiekiamas kurso VMA paskyroje
Papildoma literatūra				
B. Voronkovas, M. Remišauskas	1961	Teorinė mechanika		Valstybinė politinės ir mokslinės literatūros leidykla, Vilnius
K. Pyragas, L. Pyragienė	2010	Teorinė mechanika		Lietuvos edukologijos universiteto leidykla

S. T. Thornton, J. B. Marion	2004	Classical dynamics of particles and systems		Brooks/Cole, Belmont
J. Taylor	2005	Classical mechanics		University Science Books, USA
K. R. Symon	1971	Mechanics		Addison-Wesley publishing Company, Reading
L. D. Landau, E. M. Lifshitz	1976	Mechanics		Butterworth-Heinemann, Oxford